

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády

ze dne 22. února 2010 č. 139

Stanovisko

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 1036)

Vláda na své schůzi dne 22. února 2010 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 1036), a vyjádřila s tímto návrhem zákona **nesouhlas** z těchto důvodů:

1. Argumentace v důvodové zprávě, z níž předložený návrh vychází, připodobňující z hlediska voleb postavení hlavního města Prahy k postavení krajů, je přinejmenším zjednodušená. Nebere vůbec v úvahu specifické postavení hlavního města Prahy, které je vyjádřeno zejména a právě existencí zvláštního zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, a úpravu v něm obsaženou, která se musí vyrovnávat s dvojjediným postavením metropole. Podle čl. 1 bodu 1 ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 176/2001 Sb., je hlavní město Praha vyšším územním samosprávným celkem, tedy krajem. Současně je vedle toho podle § 1 odst. 1 zákona č. 131/2000 Sb. (též) obcí, kterou bylo i podle § 1 zákona č. 418/1990 Sb., o hlavním městě Praze, jakož i mnohem dříve v minulosti (viz např. obecní řád královského hlavního města Prahy z 27. dubna 1850, č. 85 ř. z.). Postavení hlavního města, které je podle ústavního zákona krajem a podle zákona (též) obcí, je ve srovnání s ostatními územními samosprávnými celky specifické, podobně je tomu ale i v případě řady dalších (nejen) evropských hlavních měst, která mají, ať již jde o unitární státy či federace, současně postavení města (obce) i jiného územního celku, popř. se jinak vydělují ze standardního systému organizace územní veřejné moci v daném státě. Nejde tedy o to, je-li hlavní město Praha „více“ krajem nebo „více“ obcí, ale o to, aby příslušná právní úprava tato specifika co možná nejlépe regulovala, k čemuž by však navrhovaná dílčí a od ostatních souvislostí odtržená právní úprava jen těžko přispěla.

2. Navrhovanou úpravou by vznikl nedůvodný rozdíl mezi hlavním městem Prahou a statutárními městy, resp. dalšími obcemi, neboť hlavní město Praha by napříště nemělo možnost postupovat podle § 27 zákona č. 491/2001 Sb., ačkoliv se tento zákon jako takový jinak na volby do zastupitelstva hlavního města Prahy v plném rozsahu vztahuje a vztahoval by se i po navrhované novele. Otázka právní úpravy volebních systémů z hlediska jejich důsledků pro „volnou soutěž politických stran“ je přespříliš složitá na to, aby ji bylo možné v poměrech hlavního města Prahy, které je krajem i obcí, takto jednoduše „vyřešit“. Pokud by mělo dojít ke změně pravidel, podle nichž je dnes voleno zastupitelstvo hlavního města Prahy, a to k takové změně, jejímž cílem by bylo přiblížit tyto volby právní úpravě voleb do zastupitelstev krajů, muselo by jít o výsledek podstatně zevrubnější diskuse založené na celkovém porovnání právní úpravy do zastupitelstev krajů a voleb do zastupitelstev obcí z hlediska zvláštního dvojediného postavení hlavního města Prahy a promítnutí možných důsledků těchto dvou odlišných volebních systémů do specifických poměrů hlavního města Prahy. K takové diskusi však zatím nedošlo a navrhované zrychlené projednávání návrhu zákona k tomu ani nedává prakticky žádný prostor. Rozdílem mezi oběma právními úpravami přitom není jen (možné) členění území hlavního města na volební obvody, ale i další prvky voleb. Jde např. o jinou úpravu slučitelnosti funkce člena zastupitelstva s jinými funkcemi či skutečnost, že kandidátní listiny pro volby do zastupitelstev krajů mohou podávat pouze registrované politické strany a politická hnutí, nikoliv tedy nezávislí kandidáti a jejich sdružení, jako je tomu ve volbách do obecních zastupitelstev.
3. Navrhovaná právní úprava, jejímž účelem je vyloučit možné členění území hlavního města Prahy na volební obvody pro volby do zastupitelstva hlavního města Prahy, patří (stejně jako ostatně celý novelizovaný § 123 zákona č. 131/2000 Sb.) svým obsahem do zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, konkrétně do § 27 tohoto zákona, který upravuje podmínky možného členění území obcí na volební obvody pro účely voleb do obecních zastupitelstev. Navrhovaným doplněním této dílčí změny obecných volebních pravidel platných pro volby do zastupitelstva hlavního města Prahy do jiného než volebního zákona by byl obcházen účel čl. 40 Ústavy, podle něhož volební zákony podléhají, ve srovnání s „obyčejnými“ zákony, přísnější proceduře schvalování. Způsobem, který předkladatel zvolil by pak bylo možné provádět i mnohé další dílčí změny volebních zákonů, a to doplňováním úprav do zákonů nepodléhajících vzhledem k předmětu své úpravy režimu čl. 40 Ústavy.